

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.635/2948/9643

Konu : Yazılı soru önergesi

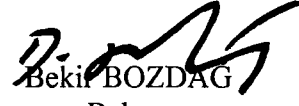
15.12/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 20/10/2016 tarihli ve 43452547-120.07-62026 sayılı yazı,
b) 10/11/2016 tarihli ve 56020453/2016-610.01-E.2625/8658 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Adıyaman Milletvekili Behçet Yıldırım tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8286 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAG
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.635/2939/9609
Konu : Yazılı soru önergesi

15.12/2016

Sayın Behçet YILDIRIM
Adıyaman Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8286 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Türk ceza mevzuatında "siyasi tutsak" kavramı yoktur. Ceza infaz kurumlarında, haklarında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşen "hükümlü"ler, mahkûmiyet kararı verilen ancak hükmü kesinleşmemiş "hükümözlü"ler ile mahkemeler ve sulh ceza hâkimliklerince tutuklama kararı verilen "tutuklu"lar barındırılmaktadır.

Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mevzuat hükümleri, tüm ceza infaz kurumlarında, hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefi inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanmaktadır.

II- Kişilere karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, ceza infaz kurumları; yargı denetimi kapsamında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri, idarî denetim kapsamında Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri, sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları, yine, 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu uyarınca kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri, uluslararası denetim kapsamında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolün (OPCAT) onay süreci 27/09/2011 tarihi itibarıyla tamamlanmış ve Ek Protokol 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular tarafından gerek doğrudan gerekse sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine titizlikle tevessül edilmektedir.

III- Süreli veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı, 5275 sayılı Kanunun 62. maddesinde düzenlenmiş olup, maddenin birinci fıkrasında hükümlünün, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla süreli ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahip olduğu; ikinci fıkrasında resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınların, hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verileceği; eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitaplarının denetime tâbi tutulamayacağı; üçüncü fıkrasında kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayının hükümlüye verilmeyeceği hükümlerine yer verilmiştir.

Hükümlü ve tutukluların odalarında bir defada bulundurabilecekleri kitap sayısı ile ilgili olarak, ceza infaz kurumu eğitim kurulları tarafından, 5275 sayılı Kanunun 35. maddesi, Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkındaki Yönetmeliğin 15. maddesi, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ve Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğü'nün 43. maddesi ve Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesinin 10, 11, 12 ve 30. maddeleri uyarınca uygulama yapılmakta olup, ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların odalarında bulundurabilecekleri kitap sayısı ile ilgili herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır.

Ancak, özellikle mevcudu kalabalık ceza infaz kurumlarında, aramalar sırasında yaşanabilecek olumsuzlukların önüne geçilebilmesi, odalardaki düzensizliğin önlenmesi, bulundurulması yasak eşyaların ve örgütsel dökümanların saklanamaması, oda yakma olaylarında kitap ve dökümanların kullanılarak yangının daha tehlikeli hâle getirilmemesi gibi nedenlerle, Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesinin 30. maddesinde yer alan "Verilecek yayın sayısı, kütüphane ve kitaplık hizmetlerini aksatmayacak, oda veya koğuş düzenini bozmayacak şekilde, oda veya koğuştaki hükümlü ve tutuklu mevcudu ile kütüphane veya kitaplıkta bulunan yayın sayısı dikkate alınarak eğitim kurulu kararıyla belirlenir" hükmü uyarınca Eğitim Kurulu Başkanlığınca alınan kararla sınırlamaya gidilebilmektedir.

Öte yandan, hükümlü ve tutuklulara gelen süreli ve süresiz kitap, gazete, dergi gibi yayınların Kurumun eğitim kurulunca; mahkemeler tarafından yasaklama kararı verilmiş olup olmadığı, suç unsuru taşıyıp taşımadığı ve kurum güvenliğini tehlikeye düşürebilecek içerik taşıyıp taşımadığı yönlerinden incelemeye tabi tutulup, bu kapsama girmeyen yayınların ilgisine verilmektedir. Aksi durumda ise emanet deposuna alınıp ilgisine buna dair kurul kararının tebliğ edilmekte, kurul kararına itiraz edilmesi hâlinde bu karar infaz hâkimliğince denetlenmektedir.

IV- A) 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin "Soruşturma ve kovuşturma işlemleri" kenar başlıklı 6. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi gereğince, 06/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

suçlar, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve toplu işlenen suçlar bakımından, olağanüstü halin devamı süresince; tutuklular, belgelendirilmesi koşuluyla sadece eşi, ikinci dereceye kadar kan ve birinci derece kayın hısımları ile vasisi veya kayyımı tarafından ziyaret edilebileceği,

B) Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğün "Kuruma alınma ve kayıt işlemleri" kenar başlıklı 67. maddesinin dördüncü fıkrasında, hükümlüler hakkında üst ve eşyası arandıktan sonra kabul odasına alınacağı, bu süre içerisinde hükümlünün kuruma uyumuna yönelik yardım yapılarak, gerekli olan bilgiler sözlü ve yazılı olarak kendisine bildirileceği, kabul odasına alınan hükümlü burada en çok üç gün kalacağı, aynı maddenin beşinci fıkrasında ise kabul odasındaki işlemler bitirildikten sonra hükümlünün suç grubuna uygun odaya yerleştirileceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

V- Arama, 5275 sayılı Kanunun "Arama" kenar başlıklı 36. ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğün, "Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım" kenar başlıklı 46. maddesinde düzenlenmiştir.

Arama hükümlerini düzenleyen ceza infaz mevzuatımız, Ülkemizin taraf olduğu sözleşmeler ve uluslararası düzenlemeler dikkate alınmak suretiyle hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında REC (2006) 2 sayılı Tavsiye Kararının "Arama ve Kontroller" başlığını taşıyan 54. maddesinde, görevlilerin arama yaparken uyacakları detaylı prosedürlerin olması, arama yapılacak hallerin ve arama şekillerinin ulusal mevzuatta düzenlenmesi, aranan kişilerin küçük düşürülmemesi, aramanın hemcins olan görevliler tarafından yapılması gibi hususlara yer verilmiştir. Tüzüğün 46. maddesinde yer alan düzenleme de söz konusu Tavsiye Kararındaki hükümler ile paralellik arz etmektedir.

Aramanın amacı, kurumda bulundurulması yasak eşya olan ve kanunla yasaklanan uyuşturucu maddelerin yanı sıra telefon ve sim kartı gibi haberleşme araçlarının ceza infaz kurumuna girişinin önlenmesi ayrıca bıçak ve jilet gibi kesici ve bereleyici aletlerin kuruma girişinin önüne geçmektir. Ayrıca, terör örgütlerinin eğitim dokümanları ve dışarıya olan bağlantılarını kesmek için her türlü haberleşme evrak ve belgelerinin kuruma girişinin engellenmesi hedeflenmektedir.

VI- A) Ceza infaz kurumlarında bulunan tüm hükümlü ve tutuklular, diğer vatandaşlar gibi her türlü sağlık hizmetinden tıbbî gereklilik ve ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda faydalanmaktadır. Hükümlü ve tutukluların, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için, ilk muayene ve tedavi hizmetleri ceza infaz kurumlarında verilmekte; ileri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gerekenler Devlet hastanelerine, daha ileri sağlık hizmeti gerekenler ise üniversite hastanelerine sevk edilmektedir.

Ceza infaz kurumlarında barındırılan tüm hükümlü ve tutuklular, özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaşın yararlanabildiği sağlık haklarından ve hizmetlerinden öncelikli olarak yararlandırılmakta olup, her türlü muayene ve tedavileri de Devletin teminatı altında ve ücretsizdir.

B) Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklulara ilişkin sağlık koşullarının düzenlenmesi ve sağlık hizmetine erişimin daha da etkili ve verimli hale gelebilmesi için Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı arasında Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol hükümleri gözönünde bulundurularak

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

her türlü çalışma ve düzenleme yapılmaktadır.

VII- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

1- Ceza infaz kurumlarında barındırılan tüm hükümlü ve tutuklulara karşı kanun, tüzük ve yönetmelik hükümleri çerçevesinde işlem yapıldığı, hiç bir şekilde keyfi uygulamanın söz konusu olmadığı, hükümlü ve tutukluların ziyaretlerinin "Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik" çerçevesinde gerçekleştirildiği,

2- Ceza infaz kurumlarında bulundurulabilecek eşya ve maddelerin, "Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik" hükümleri uyarınca belirlendiği, ceza infaz kurumlarının bu hükümlere aykırı düzenleme yapıldığına ilişkin iddiaların gerçeği yansıtmadığı,

Öte yandan, ceza infaz kurumlarında bulundurulabilecek eşyalarda uygulama birliğinin sağlanması, koğuş oda ve eklentilerinde bulundurulabilecek bazı eşyaların standartlarının belirlenmesi ve firar olaylarının engellenmesi amacıyla alınması gereken tedbirlere yönelik olarak Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından Cumhuriyet Başsavcılıklarına 24/03/2016 ve 17/05/2016 tarihlerinde genel bir yazının gönderildiği,

Anlaşılmıştır.

VIII- Adıyaman Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen 11/11/2016 tarihli cevapta;

A) Adıyaman E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda terör suçundan hükümlü ve tutuklu bulunanların barındırıldığı iki odanın olduğu, bu odalarda 15 ve 16 tekli olmak üzere toplam 31 tekli ranza ve her iki odada toplam 29 hükümlü ve tutuklunun bulunduğu,

B) Hükümlü ve tutukluların almak istedikleri veya kendilerine gönderilen süresiz ve süreli yayınlar ile ilgili toplatma kararı olup olmadığı kurum idaresi tarafından il emniyet müdürlüklerine yazılı olarak sorulduğu ve sonucuna göre işlem yapıldığı, ayrıca anlaşmalı basın yayın dağıtım şirketi tarafından temin edilebilen gazetelerin hükümlü ve tutuklulara verildiği,

C) Kurumda mevzuat hükümleri ve Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından yazılan 24/03/2016 ve 17/05/2016 tarihli yazıları uyarınca aramaların yapıldığı, arama esnasında eşyaların dağıtıldığı iddialarının gerçeği yansıtmadığı,

Ç) Kendine veya başkasına zarar verme ihtimali olan kişilerin Kuruma girişte her tarafı görülebilen, zamanında müdahale edilmesi mümkün ve tek kişilik olan müşahade odalarına alındığı, ancak soru önergesinde bahsi geçen Kuruma ilk girişte tüm hükümlü ve tutukluların bu odalara giriş yaptırıldığı iddialarının gerçeği yansıtmadığı,

Bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAĞ
Bakan